

Denken als tegenwicht

Petra Bolhuis & Theo Meereboer

College 2

Leesstof 47-71 (tot §6) verstand en rede

www.maieutiek.nl

Problematisering in de moderne tijd

- Onderscheid tussen het zintuiglijke en het boven-zintuiglijke is weg.
- We nemen aan dat we daarmee de metafysica 'voorbij' zijn.
- Maar zonder metafysica ook geen fysica, stelt Nietzsche en Arendt is dat met hem eens. (blz38)
- Gevolg; dit is het einde van het begrip 'eeuwige waarheid'.

www.maieutiek.nl

Afwezigheid van denken

- Alles wat niet tastbaar aanwezig is heeft aan betrouwbaarheid ingeboet.
- *Afwezigheid van denken* ≠ *domheid*.
- *Afwezigheid van denken* ≠ *gevolg van verdorven hart*.

Arendt; "(...)waarschijnlijk is het omgekeerde het geval, met name dat verdorvenheid veroorzaakt wordt door afwezigheid van denken." (blz41)

www.maieutiek.nl

De wereld van verschijnselen

- Pluraliteit
- Alles wat is verschijnt; alles wat is bestaat alleen als zijnde door het vooronderstellen van een toeschouwer;
- Verschijnen=waargenomen worden door mensen en niet door één mens.
- Zinnelijke wezens zijn zelf ook verschijnselen.

www.maieutiek.nl

Grote variatie van verschijnselen

- Zoveel variatie dat het lijkt of de variatie er is vanwege amusementswaarde voor de toeschouwer; alles wil zich tonen.

www.maieutiek.nl

Subject-objectverhouding

- Het verschijnen is vanwege de toeschouwer altijd een toeschijnen; "Het toeschijnen beantwoordt aan het feit dat elk verschijnsel, ondanks zijn identiteit, door een pluraliteit van toeschouwers waargenomen wordt." (blz50)
- Niet een object = zijnde dat wij subjecten wel of niet kunnen gaan waarnemen, maar altijd;
- zijn=waargenomen worden

www.maieutiek.nl

Menselijke toeschouwers

- Wij nemen de verschijnselen waar en verwerken die zintuiglijke indrukken op de wijze van het 'óns toeschijnen'.
- Wij willen de verschijnselen leren kennen achter de sluier van het subjectieve 'het schijnt mij toe';
- Meerder waarnemingen maken 'het schijnt mij toe' sterker/betrouwbaarder.

www.maleutiek.nl

Verstand/intellect/*understanding*

- Verstand heeft criteria voor kennisvermeerdering.
- Verstand gaat voor niets meer of minder dan de waarheid.
- Verstand zoekt regels die overal en altijd geldig zijn.
- Uiteindelijk loopt het verstand aan tegen conflicterende regels
- Doel= zoeken van Waarheid (of waarheid)

www.maleutiek.nl

Vernunft /rede/*reason*

- Vernunft heeft geen criteria voor kennisvermeerdering.
- Vernunft gaat niet over waarheid, maar over betekenisverlening.
- Vernunft zoekt concepten.
- Uiteindelijk loopt de rede aan tegen antinomieën.
- Doel= het zoeken van Zin (of zin)

www.maleutiek.nl

Probleem van het onderscheid

- Anti-metafysica zegt Vernunft stelt onzin aan de orde.
- Metafysica gaat voor zin en betekenis, op zoek naar even grote zekerheid als in de kennisvermeerdering.
- Gevolg; er wordt gezocht naar het Zijn achter de zijnden;
- "'Zin van het Zijn' en 'waarheid van het Zijn' zeggen hetzelfde", zegt Heidegger (blz41)

www.maleutiek.nl

Wat vindt Arendt?

- "Begrippen van de rede stellen ons in staat om te begrijpen [*begreifen*], zoals begrippen van het verstand ons in staat stellen om waarnemingen te vatten" ("*Vernunftbegriffe dienen zum Begreifen, wie Verstandesbegriffe zum Verstehen der Wahrnehmungen*")
- Met andere woorden, het verstand verlangt te vatten wat aan onze zintuigen gegeven is, maar de rede (*Vernunft*) verlangt de *betekenis* ervan te begrijpen. (blz. 91)

www.maleutiek.nl

Terug naar de verschijnselen

- De suggestie die aanwezig is in het waarnemen van de verschijnselen, is dat er een eenheid achter die verschijnselen moet zijn.
- Wij nemen dat Zijn niet waar, wij construeren haar middels het 'zesde zintuig'.
- Dáár worden alle vijf zintuigen in één concept onder gebracht en tot een consistente eenheid gebracht.

www.maleutiek.nl